

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznikov, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 141.

V Ljubljani, v petek 24. junija 1898.

Letnik XXVI

Spomini iz Prage.

I.

Teško je velike, hrupne pojave, pri katerih se kaže ljudska volja v jasnih, elementarno krepkih izbruhih, ocenjevati, dokler stoji človek sredi hrupa in mu bijejo na uho valovi ljudskega gibanja z zvonečimi udarci. Zato se mi med slavnostnimi dnevi v Pragi nismo hoteli prehiteti v poročilih in v sodbah. Bilo je preveč, kar se je doživelo v kratkem času nekaj dni. Od jutra do večera nepretrgane vrste vtiskov, novi prizori, novi nastopi — to je celo izkušenim in izvežbanim novinarjem bilo preveč, da so le netočno mogli poročati, dasi njihovi članki te dni obsegajo dolge folio-strani.

In kaj se je zgodilo?

Stara matka češkega naroda, zlata Praga, je obhajala slavnost stoletnice rojstva Palackega in pri tem se je obhajal tudi prvi sestanek slovenskih časnikarjev.

Praga je po svoji zemljepisni legi in po zgodovini kulturno ognjišče slovanstva. Res se velika masa slovanstva razširja na vzhodu in na jugu, res, da je Čeh na severu najzapadnejši Slovan, res, da je češka omika sprejela mnogo, premnogo tujega, škodljivega kvasu, a tega ne moremo tajiti, da se v njej slovanstvo tako osredotočuje, kakor v nobenem drugem mestu. Praga leži ob Vltavi. Naravna pot trgovine s severa proti jugu vodi skozi Prago. V srcu prelepe, bogate, rodovitne dežele je njena stolica. Ob mejah zavarovana z naravnim plotom, pošilja Češka po vodi in po suhem svoje najboljše zaklade v Prago. Zgodovina pravi, da so najsilnejši tokovi, ki so pretresli srednjo Evropo, imeli tu svoj vir. Prvo univerzo v srednji Evropi je imela Praga, žalostno slavo ima tudi, da se je silni požar verskega združevanja začel v njenem osrčju. Velikansko zidovje na Hradčanih z nepregledno vrsto svojih oken — praznih in osamelih sedaj — pravi, da

se opira Čeh na zgodovinsko pravo, ko zahteva, da se prinese svetovlaška krona iz zaupanja v cerkvi svetega Vida in slovesno postavi na glavo češkemu kralju.

Priznati moramo, da ni v nobenem slovanškem plemenu zavest narodne celokupnosti tako globoko se vsadila v srce vsem slojem, kakor na Češkem.

Čeh je po svoji naravi delaven, premeten, po dobičku hlepeč. Njegova zemlja je rodovitna, priprava za obrt in trgovino. Če se s to fizično silo združi še moralna sila narodne zavesti in pobožnosti, mora postati narod krepak in neuničljiv.

To zavest morajo krepiti zlasti zgodovinski spomini, katere vzbuja češka zemlja. Mesto Praga sama je živa knjiga češke zgodovine, v kateri so zabeležena nesmrtna dela češke delavnosti. In okoli Prage se vrste velika bojišča, katera so odločevala osodo srednjeevropskim državam.

Severni Slovani ob dolnji Labi in Visli so propadli, ker so bili geografsko in etnografsko brez brambe. Imeli so le sulice, a ne skita, zato jih je sovražni naval strl. Libušin rod ob Vltavi pa je bil od narave obdan z močnim ščitom, ne prestopi boji pa so mu utrdili ude in ga vtrdili z oklepom.

In sedaj je Praga pokazala svojo moč in veličastnost kot metropola slovanstva.

Odvisnost v gmotnih vprašanjih.

Iz Zagreba, 13. junija.

Pred nedavnim je bil ban hrvatski v Budimpešti, pa se je pisalo po časopisih, da je razpravljaj z ogerskimi ministri radi tako zvane točarine, ki se je morala tudi že na Hrvatskem zdavnej odstraniti, kakor se je na Ogorskem. Znano je, da so se hrvatski poslanci na ogerskem saboru za to stvar prav malo brigali, in da je ogerski finančni minister še le na vprašanje hrvatskega ministra, kaj se misli storiti v tem pogledu na

Hrvatskem, odgovoril, da se bode točarina odpravila že 1. januarja 1899. S tem odgovorom je bila mažaronska stranka popolnoma zadovoljna, a vladni listi so celo hrvatskega ministra v zvezde kovali, češ, da je on energičen državnik in da mu mora biti Hrvatska le zahvalna, da je dosegel s svojo odločnostjo, na kar bi bila morala zemlja še dolgo čakati. Vprašamo, zakaj pa? Kaj je Hrvatska zato v zvezi z Ogorsko državo, da se jej meri z drugo mero nego Ogorske? Pravičnost ogerskih državnikov je zahtevala, da se je na Hrvatskem v isti čas kakor na Ogorskem odstranila točarina. Vsaj razloga ni bilo nobenega, da je na Hrvatskem ostal ta tegotni davek, ko ga na Ogorskem že zdavnej niso plačevali. Kaj so Hrvati stopili zato v zvezo z Ogorsko, da plačajo več davek nego Mažari, premda so v prejšnjih časih imeli Hrvati pravico plačevati le polovico onega davka, ki ga je plačevala Ogorska? Brž ko ne si hočejo Mažari nadomestiti z današnjimi velikimi davki na Hrvatskem vse poprejšnje zgrube v tem pogledu.

Sicer so se pa mažaroni radovali brez vzroka, kajti kar je obljubil ogerski minister glede točarine, je le navidezna obljuba; ogerski minister ne misli točarine jednostavno odstraniti, kakor je to storil na Ogorskem, marveč zahteva za to odškodbe. Mažarom je že od zdavnej žal, da pobirajo hrvatske občine za se potrošarino od vina in mesa. Ta davek zahteva zdaj za državo, in če ga Hrvati odstopijo, oprosti se jim državna točarina, drugače pa ne. A ravno to zahtevo je Hrvatom nemogoče izpolniti, kajti hrvatske občine bi morale gmotno propasti, ko bi odstopile svojo potrošarino državi. Saj še zdaj težko izhajajo, kako bi pa potem, ko bi imele vse brez izjeme grozne naklade na direktne davke za pokritje svojih občinskih potreb.

Če je ogerski finančni minister zahteval od hrvatskega bana toliko žrtev, potem gotovo ni dobil povoljnega odgovora, saj ban venderle ni

LISTEK.

Romanopisec.

(Slavko Potnik.)

(Dalje.)

Začel sem čitati. Lapidarni slog, na pol izpisani stavki, debelo podčrtane posamične besede, vse to mi je dalo mnogo misliti, predno sem razvozljal vse »spletke«.

»Ali ni začetek krasen? Kar v sredo dejanja postavim čitatelja. In oni prizor! No, daj sem, da ti razložim, kakor si stvar mislim!«

Vzel je papirje.

»Topla, opojna, mamljiva sapica vleče sem od juga. Zeleno listje šepeta ti tiho, skrivnostno v lepo noč... Tam pod košatim kostanjem sedita dr. Stanič in gospa doktorica — Žitnikova... Srce ji bije naglo, nemirno; — plesala je vstrajno, neumorno... »Kako sem srečen!« je vzdihnil dr. Stanič, in gospa se je nagnila k njemu. Njen dihanje iz njenih oči ga je tako omamilo, da je padel

na kolena v drobni, beli pesek — — — Veter je zašumljal z velikimi listi na kostanju, — iz plesne dvorane se je zaslislala godba, ki je vabila k razkošnemu valčku... A oni sirenski glasovi hitrega valčka ju niso vzdramili iz ljubezenske poezije, pozabila sta na vse, na vse, kar se godi okoli njiju — — Niti tedaj se nista vzdramila, ko je zahreščala veja pod nogo stotnika pl. R., ki je diabolski se smejoč stal za bližnjo lipo ter slastno tleskal z ustnicama... »Kdo bi si mislil? ... Na, na, ta prizor, è, — bode še mi, è, koristil...« Ponočna sova je prav prozajično zaskovikala. — Doktor je skočil kvišku, in oba hitela razburjena v dvorano —.

»Priatelj, ali ni to prizor, vreden zlata? Kako lepo bo se dala opisati poletna noč! Bleda luna z melanholičnim svojim licem, nebroj zvezdic, opojni duh vrtnih, eksotičnih cvetlic, skrivnostno šumljanje med vrhovi košatih kostanjev, vzdih obeh zaljubljenec, njena toaleta, ah, plesna toaleta z veliko izrezo! ... Bledi lunini žarki bodo posvetili na lepi par in pokazali — čitatelju ves njen čar, vse njene krasote. Zlatorumeni lasci,

plave oči, majhna ušesca, grški nosček, rudeče, majhne ustnice, ah, ustnice... To bo oris! ... To bo moderno, originalno!«

Bil je vprav v ognju. Nisem si mislil, da se bo pri stvari tako razgrel.

»Veš, konec prizora, ta je kaj originalen. Hreščeči glas sove! — — In pa pl. R.! To bo grozen intrigant, olikan po vojaško, počesan po najnovejši modi, specialist v poznanju parfumov; govoril bo o svojih grbih, konjih, o svojih prednikih, sukal si mogočne brke pod nosom, klel ter se rotill in govoril skozi nos — — Hm, hm, mghm — è, è, famozno, è, piramidalno, kolosalno è — — —«

»Hi-hi-hi! Gospod, kaj pa vam je,« se je pri-smejala natakara. »Kolosalno, è, è... Hi-hi-hi!«

»Goska!« se je zarežal prijatelj U.

»Kaj?!« Jezno se je obrnila proti njemu. »E, e, — gosak! Klin s klinom.«

Ni ji vzela za zlo, kajti taki konflikti z natakaro so mu bili skoro ljubi; rad se je včasih malo pošalil z njo.

mogel na svojo odgovornost v tej zadevi odločiti, kaj se bo storilo glede tega vprašanja, v katerem ne moreta niti minister niti ban brez narodnega zastopstva dobiti povoljnega rešenja. To vprašanje morejo rešiti le regnikolarne deputacije, ki so izbrane le v to svrhu. A nadejamo se, da se ne nahaja med hrvatskimi poslanci, tudi ne med mažaronskimi, ki bi bil za to, da se ti dohodki, s katerimi jedini se vzdržujejo hrvatske občine, izroče mažarskemu nenasitnemu želodcu. Čudno je zares, ali tudi bezstidno od Mažarov in Nemcev, da iščejo pri Slovanih povsodi koristi in žrtve za državo, a ko je pa treba njim kaj dati, tedaj jim vse zanikajo, bodisi že politične pravice, bodisi gmotne podpore. To je ostudna sebična politika, ki se opazuje že toliko časa v naši monarhiji. — Slovan naj bo helot v vsakem pogledu, samo da se more Nemec in Mažar oholo širiti in zapovedovati. Celo tam, kjer se gre za proslavo našega ljubljenege vladarja, celo tam Slovana odrivajo ti objestni sosede. Le pogledjte, kaj delajo denarni zavodi, ki so v rokah teh naših sovražnikov. Niti vinarja ne dajo za Slovana. Avstro-ogerska narodna banka, ki je vendar utemeljena za vse narode Avstro-Ogerske, ne pozna nas Slovanov. — Tako je ta banka prigrdom jubilejne svečanosti namenila za dobrotvorne svrhe v zemljah ogerske krone 200.000 gld. A kaj mislite, koliko je dobila od tega Hrvatska? Šest tisoč goldinarjev je od vse ogromne svote namenjeno za otroški zavod v morskem kopališču v Cirkvenici; pa še ta svota je dana le zato, ker se nahajajo v tem zavodu le mažarski otroci.

Če to ni brezstidnost mažarska in onih židov, ki sedijo v zbornem svetu tega denarnega zavoda, potem ne vemo, kaj je še. Davke mora plačevati Hrvat tudi za to banko, korist pobira pa le Mažar in žid. Skrajni čas je že, da se tudi temu stori konec. Z vso energijo se je treba upreti takemu ravnanju, a gledati se mora, da se pri teh zavodih da Slovanstvu oni vpliv, ki mu gré po številu, pa tudi gmotnem stanju njegovem; saj je robstvo odstranjeno že zdavnej povsodi, pa je tudi že čas, da preneha tudi pri nas. A kaj drugo nego robstvo je to, če sili mogočnejši narod slabejega, da mu plača krivični davek, kakor to delajo Mažari, ko zahtevajo od Hrvatov kompenzacijo za državno točarino, katero so na Ogorskem brez vsake odškodnine odstranili. Kje je zapisano, da ima Ogorska v tem pogledu večje pravice od Hrvatske. Vsi prebivalci so člani jedne in iste države ter v pogledu davkov med njimi ne more biti razlike, a najmanj še take, da bi moral siromašnejši več plačati, nego bogatejši. To ni krščanska, marveč poganska politika, kakoršno so vršili Rimljani s svojimi podložnimi narodi. Toda, taka politika se po navadi hudo maščuje, a ni nikdar na korist samogoltnemu narodu. Hrvati, kakor tudi vsi ostali Slovani zahtevajo od drž. uprave le pravico v duševnem in gmotnem pogledu ter hočejo biti ravnopravni, ne pa podložni niti Mažaru, niti Nemcu. — In do tega pride kmalu, le složni naj ostanejo Slovani v svojih zahtevah.

»Goska in gosak, kakor parček!« sem se pošalil.

»Saj res. Kaj pa ti praviš, Ivanka?«

Ona se je obrnila malomarno v kot.

»Nič — ti molčiš? Meni tudi prav.«

Izpil je pivo.

»Še jedno! In pa cigarete!«

Tudi jaz sem si izbral iz škatljice, katero je prinesla Ivanka, debelo, pikasto kubo ter si jo zapalil.

Ivan je mencal dalje časa papirja v roki, gledal zamišljeno v strop, kakor bi reševal težavne probleme.

»Kako spravi taka prozajična duša človeka iz koncepta!«

»Sem li to jaz?« se je oglasila Ivanka. »Saj niste hudi, seveda ne, kaj?«

»Seveda ne, toda zdaj me pusti!«

Odšla je in midva sva nadaljevala veleduhovito razpravo o najnovejšem slovenskem modernodružinskem romanu »Naše življenje«.

Iz kuhinje pa se je še dalje časa slišal moderno zategnjeni, salonsko nosljajoči — ê, ê, ê...

(Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. junija.

Časniški kolek, o katerem se splošno želi, da bi bil čim preje odpravljen, ima poleg svoje zastarelosti, ki ni več prikladna sedanjim razmeram, še nek drug nedostatek. Na časnikih vseh avstrijskih narodov se blesti sedaj časniški kolek s samonemškim napisom »k. k. Zeitungsstempel«. Gotovo bi bilo toraj želeti, da bi se ta nedostatek čim preje odpravil in bi nosil kolek na vsakem časniku napis v istem jeziku, v katerem je pisan dotični list. No, v tem so Čehi prekosili vse druge avstrijske Slované. »Reichswehr« namreč poroča, da je finančni minister izdal posebno naredbo, v kateri se določa, da se morajo za češke liste uvesti posebni časniški koleki in mesto dosedanjega nemškega nositi češki napis »c. kr. novin kolek«. S tem kolekom se bodo kolekovali češki časniki pri uradih v Pragi, Budejovicah, Brnu, Olomucu, Mor. Ostrovi, Kromerizu in Olešavi. Ali je pri nas kaj takega nemogoče? Po vzgledu Čehov, katerim se ta pravična preuredba gotovo ni »usilila« brez opetovanih prošenj in zahtev, moramo tudi mi Slovenci in ostali Slovani vsestransko zahtevati, da se tudi v tem oziru ne greši zoper enakopravnost.

Govor generala Komarova bo najbrže še dalje časa razburjal živce prusofilskih Germanov ter dal povoda raznim čifutskim listom za najrazličnejša obširna razmotrivanja. Mej prvim je v takem slučaju seveda vselej »visokočislana« dunajska židinja iz Fichtegasse, ki kar gori za pristno prusaštvo. Z nekako vidno zadovoljnostjo objavlja včerajšnji večerni list že drugič ali tretjič komunistike, objavljen v oficijoznem listu, v katerem se popolnoma brez vse potrebe udriha po generalu Komarovu, ki v vsem svojem govoru ni izrekel toliko za Avstrijo žalečih besedij, kakor Avstrijec Wolf, kateremu se pa niti lasu ne mara skriviti, v jednom samem stavku. Veseli se toraj dunajska židinja tega resnega opomina od vladne strani in to še tembolj, ker vé, da je to največ njena zasluga. Vendar pa njeno veselje ni popolno čisto. To se razvidi iz nastopnih besedij v zadnji včerajšnji številki: Niti sledu ni resnega vladnega koraka proti Komarovu, marveč samo zapoznele grožnje, ravno tako, kakor povodom lanskega napada na življenje in imetje nemškega naroda od strani Čehov. — Židinja bi seveda najraje videla, da bi bili Komarova takoj obesili, ostale vdeležnike Palackega slavnosti pa izročili na milost in nemilost divjim Germanom.

Ožje volitve v Nemčiji. Danes se bje po raznih delih Nemčije odločilen boj in sicer skoro povsodi mej domoljubno in revolucijonarno stranko. Ožje volitve se vrše letos v treh okrajih več, kakor pri zadnjih volitvah l. 1893 in pride v poštev le najmanj mandatov manj, kot polovico cele zbornice. Ni se toraj čuditi, ako se pripisuje današnjemu dnevu tolika važnost. Vendar pa gibanje tudi sedaj ni tako živahno, kakor bi bilo pričakovati. Opravičuje se to z naslednjimi okolnostimi. Kandidatje katoliškega centra pridejo v ožjo volitev v 35 volilnih okrajih in toraj vodstvo ni prav nič v skrbi, da bi ne rešilo od teh vsaj 13 mandatov, kolikor jih potrebuje, da si ohrani ravno toliko sedežev, kolikor jih je imelo v prejšnji dobi. Tudi s socijalnimi demokrati je skoro ravno taka, kajti prepričani so, da bodo brez večjih težav od 101 rešili vsaj 16 mandatov, katere potrebujejo v dopolnilo dosedanjega števila. Ne gre se toraj danes toliko za ohranjenje dosedanje posesti, kakor pa za priboritev novih mandatov, katerih posebno socijalni demokratje upajo mnogo dobiti. To se jim najbrže v več slučajih tudi posreči, ako se razne stranke ne bodo ravnale strogo po določilih v zadnjem trenutku sklenjenih kompromisov ter se ne bodo povsem odzvale vladnemu povabilu, naj se oddajajo povsodi glasovi protisocijalističnim kandidatom.

Ministerska kriza v Franciji še vedno ni rešena. Radikalni vodja Sarrien, katerega smo jednako drugim listom že označili kot novega načelnika francoskega kabineta, ni mogel izvršiti svoje naloge tako, kakor bi bil rad, in sestaviti spravnega ministerstva, ker niti radikalci niti republikanci niso hoteli s svojimi nasprotniki pod jedno streho. Moral je toraj predsedniku republike povedati, da so se mu izjalovili vsi poskusi. Sedaj se je obrnil predsednik Faure do senatorja Pey-

trala ter njemu poveril sestavo novega ministerstva. Po jednodnevem preudarku in mnogostranskem posvetovanju z voditelji večjih strank se je včeraj odločil, da poskusi svojo srečo, in to tudi predsedniku naznanil. Ministerstvo namerava sestaviti iz naslednjih mož: Freycinet zunanje zadeve, Cavaignac vojno, Delombre finance, Dupuy naučno ministerstvo, Decasse mornarico, Sarrien pravosodje, Jonnart naselbine, Leygues javna dela, Maruéjols trgovino in Viger poljedelstvo. Sam pa bi obdržal predsedstvo in notranje zadeve. Peytralu se tu ne gre toliko za kako določno barvo novega kabineta, marveč on hoče le združiti večje korifeje, posebno pa zadovoljiti vse svoje tekmece ter jih storiti neškodljive. Ako se pa Peytralu ne posreči sestava kabineta, potem se obrne Faure zopet na predsednika obeh zbornic in je voljan pozvati na krmilo vlade vsakogar, kdor bi sploh pokazal zmožnost za rešitev take naloge.

Začasno vladno na Kreti prevzele so po najnovejših poročilih le štiri velevlasti, namreč Francija, Rusija, Anglija in Italija. Vodstvo uprave bo sicer v rokah odbora narodne skupščine, vendar jih bodo nadzorovali admirali omenjenih štirih velesil. Kakor se iz Londona poroča, bodo vlade kmalu obvestile dunajsko in berlinsko vladno o tem najnovejšem koraku, ker se ti dve v zadnjem času nista vmešavali v krečanske zadeve. Po silno dolgem, vsestranskem pogajanju se je konečno vendar toliko doseglo, da se je ustanovila na Kreti začasna vlada. S tem seveda zadeva še davno ni rešena in krečansko prebivalstvo bo morda še dolgo časa čakalo na zaželeno samostojnost. Kje tiči vzrok, je vsakomur znano. Sultan neče opustiti ničesar od svojih zahtev, velevlasti pa ne marajo ali pa ne morejo pokazati toliko eneržije, da bi ga prisilile do končnega koraka. Sicer pa zastopniki velesil še sami niso jedini, kakim potom bi bilo najbolje rešiti preporno krečansko vprašanje.

Razgled po slovanskem svetu.

Narodni šovinizem v ogerskih šolah.

Mažari znajo porabiti vsako priložnost, da učvrstijo svojo narodnost ter jo razširijo tudi po onih krajih ogerske države, kjer jej ni pravega mesta, namreč med nemažarskimi prebivalci. Posebne zasluge si je pri tem poslu stekel sedanjí ogerski minister za bogočastje in uk dr. Vlašić. Kot renegat preganja slovansko kri huje nego katerikoli pravi Mažar, pa je za njegove uprave pomažareno več nemažarskih šol, nego jih je bilo vseh vkup za poprejšnjih ministrov. Še na Hrvatsko je imela njegova mažaronska sila neki vpliv vkljub autonomiji, katero uživajo Hrvati v oddelku za bogočastje in uk. Poznato je dobro, kako so se v novjšem času odprle mažarske šole pri nekkih večjih železniških postajah in kako je uvel bivši predstojnik Kršnjavi mažarsčino v hrvatske srednje šole za one, kateri se hočejo učiti tega jezika. Seveda Mažarom te koncesije niso dovoljne, a ko bi imel minister Vlašić le malo več moči, zahteval bi od Hrvatov kmalu ono, kar je storil s Slovaki in Srbi. — Znano je, kako je ogerska vlada pred več leti zaprla slovaške gimnazije, katere so Slovaki sami vzdrževali, a s slovaškimi zakladami so odpirali mažarske šole za same Slovake. Srbom so pustili samo še jedno gimnazijo v Novem Sadu, a še ta je na pol mažarska, a vzdrževati jo morajo sami Srbi. Ravno tako se je zgodilo z nemškimi in rumunskimi gimnazijami, ki na videz obstoje še kot take, a v resnici pa se mladež v njih odgaja v mažarskem duhu. Pa vendar še vso to ni dostatno šovinističnim Mažarom, a najmanjše ministru Vlašiću, ki neprenehoma snuje in kuje, kako bi spremenil vse tuje življe na Ogorskem v pravi in popolnoma pristni mažarski živelj. Zategadelj izdaje naredbe, sklicuje skupščine ter zbira pomagače okolu sebe, da ž njimi izvede veliko osnovo popolne mažarizacije Ogorske. Z ljudsko šolo je že skoro gotov; le-ta je že vsa v njegovej službi; a v kratkem odpre še kakih 200 šol v onih krajih, kjer so bile do zdaj narodne šole. Vsak mora dati zapisati otroke v državno šolo, ki je seveda mažarska, pa tako morajo privatne šole same od sebe prenehati. — Učitelji so vsi prevejani Mažari, ker so tako odgojeni v državnih preperandijah, a ko bi se kdo predrznil delovati v protivnem duhu, zgubi seveda v trenutku službo.

Tako je poskrbel Vlačić za narodno šolo, v kateri se mrevari mnogo več kot polovica otrok z mažarsčino, mesto da se podučuje v materinščini ter tako nauči mnogo koristnih stvari za življenje. A kaj mari mogotcem za prosveto naroda, da se le mažarsčina širi, kajti le ta jim je vse, drugo pa nič. Zategadelj se pa po teh šolah ne širi prava krščanska prosveta, marveč gnjili liberalizem na propast samega naroda.

Posebno skrb obrača minister Vlačić na srednje šole. Vsak čas zbira konference ter se posvetuje, kako bi se dale te šole preustrojiti, da bodo bolj praktične ter mažarskemu duhu udane. Tako je pred nedavnim v odličnem zboru spregovoril, kako je treba poskrbeti, da se v teh šolah goji pred vsem le narodni značaj Srednja šola odgaja takozvano inteligenco in ta mora biti narodna. Tako se urejujejo povsodi pri naprednih narodih in celó tam, kjer so narodnosti brez vsake skrbi za obstanek svoj. Tem bolj je to potrebno za Ogersko, v tej mnogojezični državi, da se postavi odgoj na narodni temelj. To je lepo povedano, toda minister Vlačić pozna na Ogerskem samo jeden narodni temelj, namreč mažarski, in na tem morajo biti osnovane vse srednje šole. Ministru Vlačiću je gotovo poznato, kako so urejene šole na Švicarskem, da ne gube svojih narodnih pravic niti Nemci, niti Francozi, niti Italijani; toda tega ni hotel omeniti, ker je taka pravična uredba proti njegovim osnovam, katere zahtevajo popolno podložnost vseh drugih narodnostij le mažarskeje. Če hoče oponašati v svojem delovanju ravnanje Nemcev na Pruskem in v Avstriji, potem je zares na krivem potu, kajti sila, s katero Nemci tlačijo Slovane, ne more ostati trajna, a nadjamo se, da se sčasoma tudi zlomi, in da Nemcem ne bode pomagal nemški narodni odgoj v šolah na slovanskih tleh. A to kar čaka brez dvoma Nemca, zgodi se tudi Mažaru prej ali slej, in mažarski narodni odgoj, kakoršnega si misli minister Vlačić, ne bode dosegel svojega namena.

Vlačićev narodni odgoj pa ni nič drugega, nego razširjanje mažarskega šovinizma. V to svrhu imajo biti napisane tudi šolske knjige in profesorji imajo biti navdahnjeni s tem duhom. Nič za to, če se predmet sam zanemari, da se je le mladež navdahnila mažarskega duha, to že zadostuje. Je li potem čudno, da so ogerske srednje šole tako slabe, saj se v njih goji le mažarski šovinizem, ne pa potrebne znanosti.

Kako strastni sovražnik resnice je minister Vlačić, vidi se tudi iz tega da je dal vse šolske knjige predelati v tem mažarskem duhu.

Tako je v zgodovini, katera se uči na mažarskih gimnazijah, Hrvatska poznata le kot osvojena zemlja, a v zemljepisju se omenjajo le županije na Hrvatskem, a o autonomnem položaju kraljevine se ne omenja čisto nič. Na zemljevidih ogerskih pa je Hrvatska že zdavnej popolnoma zginila. O Slovaki, Srbi in Rumuni se nikjer nič ne omenja. Je li potem čudno, da takozvani inteligentni razredi mažarskega občinstva ne poznajo svoje domovine in da se sploh po mažarski književnosti in časopisju širijo čisto krivi nazori o položaju in stanju ogerske države. Kolikokrat se je že zgodilo, da najodličnejim članom ogerskega sabora niso poznati članki hrvatske autonomije in da si celo ministri ne dajo truda, da poznajo ustav državni. Iz tega nastanejo krivi nazori, prepri, borbe in zmešnjave v državi, a pri vsem tem trpe narodi, ki bi mogli sicer mirno živeti.

To so posledice dosedanjega šovinističnega odgoja v mažarskih šolah, s katerimi pa minister Vlačić še ni zadovoljen. On išče še več šovinizma mažarskega, kar pa po našem mnenju ne more biti na korist niti mažarskemu narodu niti ogerske državi.

Cerkveni letopis.

Čudna dogodba.

Kakor znano, se v Turinu hrani oni prt, s katerim je bilo presveto telo našega Odrašenika v grobu ogrnjeno. Ta prt so po dolgem presledku pred jednim mesecem bili pobožnemu ljudstvu očitno postavili v počaščenje. Lahko umemo, da so gledalci ginjenega srca zapuščali to dragoceno svetinjo in si želeli trajno ohraniti blage čute, s katerimi jih je ta pogled napolnjeval. Taki želji je deloma ustregla novodobna veda, menim foto-

grafija, s pomočjo električne svetlobe. Sveti prt so namreč fotografirali, in sicer, kakor poroča »Osservatore romano«, s čudovitim uspehom.

Kralj Humbert dedni čuvaj dragocene svetinje, se ni malo obotavljal, dati svoje dovoljenje v to, ker se je bal, da bi se morda zlorabljalo v sebične namene. Slednjič je pa vendar dovolil, to pa le odvetniku Sekundu Pii, članu društva za cerkveno umetnost. Odvetnik se je ponudil, da hoče napraviti sliko sam, na lastne stroške in iz golega namena, da bi s svojim delom pripomogel do večje pobožnosti, in ker je vedel, da bo s tem premnogo koristil zgodovini umetnosti sploh.

Njegovo ime je tako že sloveče; vsled neumornega svojega delovanja je s pomočjo fotografije celi deželi koristil že jako veliko, dasi ga stane že mnogo denarja, truda in še več časa. Že nekaj let sem fotografuje razna starinska dela, da imajo le količjak umetniške vrednosti za Pijemont, potem naj si bodo že znana ali popolnoma neznana, cela ali pa že v razvalinah. Njegova bogata zbirka, ki je po večjem zastopana v razstavi za cerkveno umetnost, tvori celo bogastvo, o čemur se preje niti sanjalo ni nikomur. Dokazal je, da pijemontska dežela nima le trdnjav in vojašnic, marveč da se dobi tam mnogo prav izvirnih in popolnih umetnin. Gotovo je toraj, da se kralj ni zmotil, ko je dovolil fotografovati sv. tančico, najdražjo svetinjo, tako izkušenemu umetniku.

Stvar sama na sebi pa ni bila tako lahka, kakor bi bilo misliti. Napravili so v to svrhu posebni oder in donesli najboljših aparatov. Fotografije ploče pa je napravil Pia po lastnem načinu še posebno občutljive za rumeno svetlobo.

* »Kajti znano je, da sence raznih barv na navadnih fotografskih pločah ne pokažejo pravega medsebojnega razmerja. Tako nastane n. pr. sinja barva neba na pozitivni fotografski sliki preveč jasna, da, včasih popolnoma bela dočim dobé rumena in rudeča vedno temno senco, včasih pa popolnoma črno. Vzrok tiči v tem, da navadno ploče preveč vsrkavajo (absorbirajo) višnjeve in vijoličaste svetlobne žarke. Ploča pa je občutljiva le za one trakove, katere ona masa, ona tvarina, s katero je ploča prevlečena, absorbira in vsprejema. Če toraj pomešamo nekoliko bromosrebrovo emulzijo, s katero je ploča namazana, prej, predno se masa posuši, ali pa pozneje potapljamo ploče in jih tako zmočimo v kaki anilinovi barvi (n. pr. v eritrozinu, eozinu ali kinolinu), potem je uspeh tak, kakor če gledamo skozi barvano sliko, n. pr. temno modro. Dočim so bili solnčni žarki za naše oko preobčutljivi, sedaj popolnoma lahko zremo v solnce. Tako morajo tudi pri fotografovanju rumeni, zeleni, oziroma rudeči žarki z ravno tako silo delovati na pločo in tako so dobe na pozitivni sliki potem enakomerne sence. Tako preparirane ploče se zovejo ortokromatične.« Isti uspeh se tudi lahko doseže, ako držimo pred lečo, objektiv, med fotografiranjem kako barvano steklo, kajti za fotografski aparat je leča ravno to, kar za človeka oko.

Vzlic vsej natančnosti in preciznosti, katero je imel Pia pri delu, se mu prva slika ni posrečila. Vzrok je bil baje ta: Princezinja Klotilda se je močno bala, da ne bi se svetinja kakorkoli bodi poškodovala. Zato so morali napraviti pri prvem poskusu več različnih zastorov, ki so služili kot reflektorji električne luči, ki bi bila tako ali tako premočna, če bi bila razsvetljevala sveto tančico s svojo polno svetlobo. Po teh zastorih pa se je odbijala in tako razpršila polagoma na cel predmet. Ker pa se električna luč močno trese (vibrira), pripisoval je fotograf vzroke svoje skazene slike tej nedostatkosti električne luči. Treba je bilo toraj poskusiti znova. (Konec sledi.)

* David Scolik.

Slovstvo.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko V drugem sešitku so objavljeni nastopni sestavki: M. Slekovec: Doneski k zgodovini cerkv in far na Kranjskem. — Valvazorjeva knjiga grbov. — Jos. Benkovič: Kranjski bogoslovci v Rimu. — K. Črnalogar: Slovenska Lutrova postila iz leta 1595. — P. B.: Od kod ime Horjul? — M. S.: Prazgodovinska in rimska gradišča v šentjurški župniji in v okolici. — M. S.: Nekaj o uničenju gotških oken v naših cerkvah. — M. S.: Stara gotška soha sv. Štefana. — Kakor je že razvideti

iz naslovov, donša ta sešitek jako zanimivo in raznovrstno tvarino.

Stirideset napevov za šolske pesmi v Koprivnik Majcenovi »Začetnici«. — Na svetlo dal Anton Kosi, učitelj v Sredšču. Cena 25 kr. s poštnino vred. Lična, priporočila vredna knjižica.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. junija.

(Za generalnega vikarja) je presvetli knez in škof ljubljanski imenoval kanonika in dosedanjega mestnega župnika gosp. Jan. Flisa, katerega po potrebi namestuje prelat dr. Kulavic. Za stolnega župnika je imenovan kanonik Jos. Erker; za dekana ljubljanske dekanije je imenovan kanonik Ivan Sušnik.

(Praznik sv. Janeza Krstnika.) Presvetli knez in škof je danes ob 8. uri počastil trnovsko župnijo ob godu sv. Janeza Krstnika s svojim obiskom. Vrli Trnovčani so priredili ljubljenski vladiki prekrasen sprejem, žal, da je neugodno vreme malo kalilo svečanost. Po sv. maši se je presvetli škof odpeljal na Rimsko cesto, kjer je v Paichelnovi hiši podelil 20letni bolnici zakrament sv. birme. Tudi prebivalci te tako počaščene hiše, ki šteje do 100 stanovnikov, so prisrčno pozdravili dobrega višjega pastirja in se mu ginjeni zahvalili za časteči pohod. Prihodnjo nedeljo, ko se slovesno obhaja kresno opravilo, bo pa presvetli knez ob 5. uri popoldne propovedoval v trnovski cerkvi.

(Imenovanje.) Finančni minister je imenoval davčna kontrolorja g. K. Moschnerja in R. Murgel-na glavnima davkarjema; davkar J. Skušek in oficijal V. Aschmann sta imenovana kontrolorjema pri glavni davkariji; vsi v področju finančnega ravnanstva v Ljubljani.

(O dogodku na borovniškem mostu), o katerem smo na kratko poročali v včerajšnji številki, nam je še dostaviti, da čuvaj Ant. Pogljaj ni bil v službi, ko se je podal v smrtno nevarnost in v zadnjem hipu preprečil neizogibno katastrofo. Imenovani je oče šesterih nedoraslih otrok, ki bi bili gotovo pahnjeni v veliko bedo, ko bi se bil ponesrečil očetu drzen poskus. Upati je, da bo vodstvo južne železnice upoštevalo zasluge tega priprostega rešitelja ravno tako, kakor kakega višjega uradnika v takem slučaju, in mu priznalo nekoliko večjo nagrado, kakor onima dvema uslužbencema, ki sta s smrtno nevarnostjo rešila brzovlak nad Beljakom ob Dravi povodom zadnje povodnji, ko sta v zadnjem hipu odtrgala stroj, da je ves vlak obstal nepoškodovan na tiru, sama sta pa poskočila s proti vodi besnečega stroja.

(Z Vidma pri Krškem) se nam poroča: Kakor je že sploh znano, Bog nas letos zelo obiskuje z nadlogami, boleznijo in nesrečami. Pred dvema tednoma je v tukajšnjem kraju in sploh po celem občini napravila povodenj veliko škodo. Preplovila je njive in travnike kakor tudi pota, katera so zdaj v zelo slabem stanju. Na glavne ceste je nanela veliko kamenja in peska. — Tudi bolezen škrlatinka (Scharlach) tu hudo razsaja. Obolelo je na nji mnogo otrok, radi tega se je morala šola zapreti. Nekateri so že na tej bolezni na novo zboleli in nekoliko jih je že tudi umrlo. — Kakor je že bilo po časnikih naznanjeno, umrl je 19. t. m. gospod Josip Jerman, bivši poslanec in posestnik. Ko se je 17. t. m. peljal iz Toplice domov, se je vsled raztrgane in po povodnji poškodovane ceste zvrnil in potolkel tako nesrečno, da je moral umreti. Pogreb je bil 21. t. m. dopoldne v Rajhenburgu zelo veličasten in ginljiv. Vodil ga je domači g. župnik v spremstvu s tremi gg. duhovni. Prišlo je k temu pogrebu mnogo občinstva, kajti ranjki je imel mnogo prijateljev. Tudi požarna bramba mu je skazala svojo čast k poslednjemu počitku. Na pokopališču je ranjkemu v slovo spregovoril nekoliko besedij g. dr. Tomaž Romih, mestni župan in učitelj v Krškem ter omenjal njegovih zaslug in delovanja. Naj v miru počiva! L. Z.

(Nevomašniki v lavantinski škofiji.) Letos bodo posvečeni gospodje iz četrtega leta: Agrež Martin iz Pišec, Ferme G. od Sv. Štefana pri Šmarju, Ivanc Janez iz Rajhenburga, Jurko Janez od Sv. Lovrenca nad Mariborom, Kocbek A. od Sv. Ane na Kremberku, Poplatnik Jožef od Velike Nedelje, Potokar Gregor s Homeca na Kranjskem, Stribar Josip iz Celja. Iz tretjega leta: Čebašek J. iz

Smlednika na Kranjskem, Markošek Janez iz Te-
harja, Škrbs Roman iz Ruš, Stegenšek A. od Sv.
Lenarta, Tomažič Janez od Sv. Miklavža, Vogri-
nec Janez iz Negove, Žičkar Marko iz Sevnice.

(Zrelostne izpite) je na ženskem učiteljsku
č. šolskih sester v Mariboru delalo 17 učenk. Z
odliko sta izpite naredili M. Skrlec in M. Kle-
menčič.

(Povodnji) tudi na Štajerskem provzročajo
mnogo škode. Tako je Bistrica v kozjanskem
okraju prestopila bregove ter se razlila po njivah
in travnikih. Ljudje ob vodi so morali bežati iz
stanovanj. Tudi v jareninski župniji je obilno de-
ževje naredilo precej škode. Jdnake pritožbe se
čujejo od Brežic.

(V Mariboru treba slovenske šole.) Pri zadnji
učiteljski konferenciji v Mariboru se je govorilo
tudi o težkočah pri pouku nemškega jezika. Uči-
telj g. Kreinz (!) meni, »da je tudi zaradi tega
toliko težav z nemščino, ker prihaja v šolo mnogo
slovenskih otrok, ki nemški ne znajo. Zato naj
bi se naprosil mariborski občinski zastop, da iz-
datno pomnoži brezplačne nemške otroške vrtce«.
To je toraj nemška pedagogika. Otroci naj se
preje nauče nemškega jezika, da bodo mogli raz-
umeti prusške učitelje.

(Potrjen zakon.) Presvetli cesar je potrdil
sklep štajerskega dež. zbora, da se v Slov. Gradcu
ustanovi javna bolnica.

(Poštni urad.) Dne 1. julija 1898 odpre se v
Kozani na Primorskem, okraj Gorica, nov poštni
urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto
ter ob enem služboval kot nabiralnica poštnohra-
nilničnega urada. Zvezo bode imel s poštnim
uradom v Kojskem jedenkrat na dan po poštnem
selu.

(Cerkvica sv. Cirila in Metoda v Padričah pri
Trstu) blagoslovi se dne 10. julija. Za to sloves-
nost se pripravljajo tamošnji domačini z vso vnemo,
kajti ta cerkva je postala Podričanom in vsej
gorenji okolici tržaški nekaj idejal, poosebljenje
in spomenik njihove verske in narodne zavesti in
kamenit dokaz, da se slovenski okoličan ne gane
in vkljub vsem lahonskim viharjem — ostane.
Z nenavadno požrtvovalnostjo so donasali novce
za cerkvico okoličanski in tržaški Slovenci in dne
10. julija bodo imeli priliko videti venčan svoj
trud in požrtvovalnost v obliki lepe cerkveno-na-
rodne slavnosti. Cerkvica je mala, a velika so
srca, ki so jo zidala! Živel zavedni Podričani, da
bi našli še dovolj posnemalcev!

(Zadruga sv. Nikolaja v Trstu.) Pod tem
naslovom se je zasnova v Trstu prepotrebna
družba za preskrbovanje poslov ženskega spola.
Zadruga bode skrbela za one služkinje, ki so brez
službe, da jih ne tare beda v dobi vakance in
zlasti, da se ne zgube moralno. V združnem
domu se bodo ženske še vrhu družega učile v
raznih strokah gospodinjstva in česar treba za
povprečno izobrazbo služke. Za Trst je tako dru-
štvo tem potrebnije, ker je tu izvenrednih prilik
za moralno propadanje brezposelnih žensk. Samo
jedna točka v združnih pravilih nam noče uga-
jati, namreč ona, da se bodo služkinje tudi učile
— italijanščine. Vodstvu zadruga se je menda
zdelo to potrebno z ozirom na dejstvo, da je naj-
več služkinj v Trstu — slovenske narodnosti,
Trst pa da je »italijansko mesto«. V enem po-
gledu je to resnica; a res je tudi, da se posli slo-
venske narodnosti le še prehitro sami priučijo ita-
lijansčini in prično zatajevati svoj materni jezik.
Posledica temu je, da celo tržaški Slovenci oči-
tajo baš »Kranjcem« renegatstvo, da si je znano,
da je na gr-hu »renegatsva« udeležena tudi masa
domačega okoličanskega delavstva. Da toraj ta
paragraf omenjene zadruga ne bode postavljala
društva v slabo politično luč, za to naj pač skrbe
slovenski merod. krogi tržaški!

(Tržaški »Progresso« — filantrop.) Ultra ita-
lijansko društvo, ki pod gorenjim naslovom skrbi
za širjenje italijanske ideje na slovenski tržaški
zemlji — na italijanski bi je itak ne trebal
— je h krati začutil človeško čustvovanje v svo-
jih židolaških prsih. Nedavno je odbor tega društva
sklenil pobrigati se za to, da se ustanovi v Trstu
za one elemente, ki so dvomljive eksistence, ne-
kako zavetišče, kjer bi lahko prenočevali, po dnevi
tako ali tako najdejo »zavetja« na — cesti, ali
kjer si že bodi... To je zares krasna misel in
odbor »Progressa« je sklenil pobrigati se za to
stvar tako resno, da jo namerava predložiti celo

mestnemu svetu v pretres. Tako »zavetišče« je v
Trstu zares nujna potreba, to ostane pribito. Kajti
toliko, kakor v Trstu, je malokje eksistence, o
katerih se ne vé, od kod in — kam. Te eksis-
tence pa niso morda Slovenci, marveč po največ
podaniki iz bližnje sestradane Italije, ki hodijo v
Trst ali jemajo zaslužek iz pred ust domačinom,
ali pa, ki stoje v službi žido-lahonske iredente,
katera jih rabi v gotove svrhe, za demonstracije
proti katoliški cerkvi in slovenski narodnosti itd.
To brezdomovinsko, za vse pripravljeno ar-
mado si rezervira lahonstvo za svoje svrhe in je že
jako značilno, da skrbi baš društvo »Progresso«
za prenočišče tej armadi. No, da bodo občinski
možje in »očetje« pritrdili tej »Progressovi« ideji,
je samo ob sebi umevno. Za zidanje tacihi za-
vetišče itd. bode pa tudi zdaj denarja dovolj, ko
dobi občina novih 12 milijonov. Stvar pa je več
ko v enem obziru pomisleka vredna. Kakor re-
čeno, dosedaj se klata in polega po ulicah trža-
ških v nočnem času že precej tacihi bitij, s katerimi
ima neprenehoma opraviti drž. policija. Vender jih ne
more biti preveč, ker bi bila stvar potem prečividna.
Poslej bodo pa vreli taki duhovi kar trumoma iz
lačne Italije, ki bodo imeli po noči »kam iti«.
Kaj pa bode naravna posledica večjega naseljenja
tega italijanskega proletarijata v Trstu? Na to bi
vedeli odgovoriti naši okoličanski kmetovalci. Ka-
kor znano, je tržaški magistrat odslavljal vse do-
sedanje poljske čuvaje, kateri sploh niso bili nič
prida in le politični lakaji magistrata, in zdaj je
okolica brez poljskega varstva. Kaj pa se to pravi
v okolici Trsta, to ve le oni, ki ima tu kaj po-
sestva. P samezni slučaj v tej zadevi so uprav
grozni. Magistrat je odslavljal čuvaje svojega
mišljenja iz maščevanja, ker mu je država od-
vzela policijo, katera je prej pod magistratom
igrala vlogo političnih rabeljnov nasproti
Slovincem. S tem je hotel magistrat le vzeti
vsako varstvo slovenske posesti pred itali-
janskimi tatovi mesta in tako okoličana postaviti
pred novo nevarnost za njegov obstanek. Zdaj pa
namerava taisti magistrat soglasno s »Progressom«
še ustanoviti nočno zavetišče takim tatovom, ka-
terih najbrže še več naroče iz lačne dežele. Iz
tega koraka že je razvidno, kam meri iredenta.
Okoličana hočejo po italijanskih tatovih in težkih
občinskih nakladah prisiliti, da opusti kmeto-
vanje, in na tak način dobé v roke slovensko po-
sest v tržaški okolici. No, za poljsko varstvo so
se že storili odločni koraki in magistrat naj si ne
domišlja, da se mu tako hitro posreči dobiti v
pest slovensko okolico, vkljub vsem tolпам iz
Italije in zavetiščem za te tolpe v mestu trža-
škem. Zares, za jedno slovensko šolo v Trstu ne
bo odpadlo niti novčiča od najetih 12 milijonov,
za prenočišče italijanskim lopovom se bode pa
hitro našel denar!

(»Šnops« ni za — svinje.) Nedavno je eden
voditeljev belgijskih socialistov poslanec Vander-
velde, ki je znan kot hud nasprotnik žganjpitju,
kateri veliko kvara napravlja tudi mej belgijskimi
delavci, govoril na shodu v Marche les-Ecaussines
proti žganjpitju. Vedel pa je, da ima med svo-
jimi poslušalci veliko prijateljev in častilcev žganja,
zato je bil mnenja, da se mora poslužiti v svo-
jem govoru posebno krepkih razlogov. Omenil je
zato mej drugim, da je neki prešič popil cel sod
žganja ter vsled tega poginil. Vspeh teh besed
je bil nepričakovan. Neki poslušalec v ozadju ni
mogel krotiti svoje jeze, da se je povžilo po ne-
potrebem toliko žganja, ter je zaklical: Prav se
mu je zgodilo, vsaj žganje ni za — svinje!

(100.000 kron in štirikrat 25.000 kron) so
glavni dobitki velike jubilejne razstavne loterije,
ki se izplačajo v gotovini z odbitkom le 20 od-
stotkov. Opozarjamo svoje č. bralce na to, da se
vrši prvo žrebanje nepreklicno dne 25. junija
1898.

Društva.

(Gasilno društvo v Gorjah p. Bledu) V nedeljo, to je 19. t. m. praznovalo je gorjansko
gasilno društvo kakor občina gorjanska za res
prelepo slavnost v najlepšem vremenu. — Blago-
slovil se je »Gasilni dom« v proslavo i spomin
50 letnice našega presvetlega cesarja Franca Jo-
žefa I. — Te slavnosti udeležilo se je okrog 200
gasilcev iz naših sosednih krajev, kakor tudi iz
Kranja, Škofje Loke in iz Šiške. — Zraven dru-
štva prišlo je tudi polno število tujih ljudi, da si
ogledajo lepo in ukusno izdelan Gorjanski »Ga-

silni dom«, kateri nosi pri vhodu podobo sv. Flo-
rijana in Nikolaja, katere je naš domači slikar g.
Bradaška prav ukusno izdelal, in da se vdeleže
tudi te prelepe slavnosti. Sprejem društev je bil
v Sp. Gorjah, katerega se je udeležil tudi ob-
činski odbor, »Bralno društvo«. Prišla so nasproti
vrlim gasilcem tudi domača dekleta v narodni
noši, koje so jim pripenjale šopke iz gorskih cve-
tic. — Ko so društva skupaj dospela, jela se jih
je velika vrsta proti Zg. Gorjam pomikati, kojim
se je pridružilo toliko ljudstva, da se je vrsta
malo od teh vasij pretrgala. — V vasi čakala je
društva godba c. kr. pešpolka št. 27 in jih spre-
mila z lepimi koračnicami v cerkev sv. Jurija.
— Ob 10. daroval je slavnostno sv. mašo naš
gosp. župnik J. Ažman. Imel je tudi zelo pomen-
ljiv govor za gasilno društvo. — Po sv. maši po-
mikala so se društva proti novo zidanemu »Ga-
silnemu domu«, katerega je naš gosp. župnik slo-
vesno blagoslovil. Bog daj da bi ta božji blago-
slov imel pri vsaki nesreči obilo uspeha in da bi
gorjansko društvo se dan za dnevom bolj razvi-
jalo, procvitalo in napredovalo! — Po dokončani
cerkveni slavnosti odkorakala so društva k obedu
v gostilno Černe-tovo s spremstvom godbe in mej
grmenjem topičev. — Pri obedu je govoril gospod
načelnik Vinko Černe v imenu gorjanskega dru-
štva napitnico na presvetlega cesarja, ki je bila
navdušeno vsprejeta. Po obedu oglasil se je zopet
g. načelnik Črne in se srčno zahvalil ustanovite-
ljem gorjanskega gasilnega društva. Ob četrti uri
začela se je tombola, koja se je v najlepšem redu
izšla. — Gorjanci pa še danes ne morejo poza-
biti prelepe slavnosti, katera naj jim ostane v vedni
spomin 50 letnice našega presvetlega vladarja
Franca Jožefa I. z željo, Bog naj ga živi še mnoga,
mnoga leta v prid cele Avstrije!

(Katoliško rokodelsko društvo v
Škofji Loki) gre v nedeljo 26. t. m. z jutranjim
vlakom na božjo pot na Brezje. Tam bo imelo
dopolodne duhovno opravilo. Kdor se hoče pri-
družiti, dobro došel!

(Pevsko društvo »Zvon« na Op-
činah.) V proslavo petdesetletnice vladanja Nj.
Veličanstva cesarja priredi v nedeljo, dne 26. ju-
nija 1898 pevsko društvo »Zvon« na Opčinah kon-
certno veselico na dvorišču gospoda Ivana Go-
riupa z blagohotnim sodelovanjem pevskega dru-
štva »Zarja« in tamburaškega zbora iz Rojana.
Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina k
veselici 30 kr. za osebo, sedeži po 10 kr. vsaki.
Ker je čisti dobiček namenjen ustanovi za štipen-
dije okoličanskim dijakom, nadeja se obilne ude-
ležbe, na katero uljudno vabi

Odbor pevskega društva »Zvon«.

(Slovensko pevsko in bralno dru-
štvo »Maribor«) je izvolilo pri (drugem) iz-
vanrednem obnem zborovanju sledeče gg.: Pred-
sednik. g. dr. Radoslava Pipuš; podpredsednik. g.
Jakoba Milavec; tajnikom g. Franja Cuš; blagaj-
nikom gosp. Antona Rebol. Prejšnji predsednik
in ustanovitelj tega društva g. Štefan Skrbinešek
prevzel je vodstvo petja.

Telefonična in brzojavna poročila

Dunaj, 24. junija. Upravno sodišče
je ugodilo pritožbi Slovencev v Or-
možu proti vstanovitvi nove nem-
ške šole. S tem je razveljavljen odlok na-
učnega ministerstva, določujoč vstanovitev
take šole. Upravno sodišče vtemeljuje svoj
ukrep s tem, da so šolske razmere v Or-
možu sedaj take, da je nemogoče vstanoviti
novo nemško šolo.

Dunaj, 24. junija. Ob najlepšem vre-
menu je praznovala dunajska šolska mladina
danes slavnost cesarjevega jubileja. Slavnosti
se je vdeležilo do 70.000 učencev in učenk,
ki so z ostalim prebivalstvom navdušeno po-
zdravljali navzočega vladarja. Na nagovor
župana dr. Luegerja je odgovoril cesar, da
se še nikdar ni tako rad odzval kakemu po-
vabilu, kakor danes k slavnosti otrok du-
najskih. Učitelje je cesar opominjal, naj se
z vso vnemo oklenejo svojega svetega po-
klica, ter končal svoj govor s prisrčno za-
hvalo vsem pričujočim zastopnikom ljubega
Dunaja, učiteljem in starišem. Konečno za-
hvalil se je še otrokom in pohvalil njih na-
predek.

Dunaj, 24. junija. Posebno veličasten
je bil slavnosten sprevid šolskih otrok du-
najskih v proslavo cesarjeve vladarske 50-
letnice. Šolarjev je bilo pri sprevidu, ki se
je vršil po ringu, okoli 82.000. Županu je
dejal cesar, da je bilo to nekaj posebno le-
pega ter da mu je v posebno tolažbo po
mnogih bridkostih, katere mu grenijo ravno
letošnje leto življenje.

Dunaj, 24. junija. Cesar se je danes vrnil na Dunaj ter v daljši avdijenci vsprejel grofa Thuna.

Praga, 24. junija. Rektorjem nemškega vseučilišča je izvoljen profesor moralke Ant. Kurz.

Levov, 24. junija. Pri dopolnilni volitvi za državni zbor je bil iz pete skupine v okraju Sanok izvoljen kandidat poljske ljudske stranke Stopinski z 923 glasovi. Levicki je dobil 252 glasov.

Budimpešta, 24. junija. Ogerska kvotna deputacija je sklenila v včerajšnji seji, da pododsek nadaljuje pogajanje danes na Dunaju, ter mu je naznanila potrebna navodila.

Budimpešta, 24. junija. Tukaj se govori, da gre zato nadvojvoda Jožef v Belgrad, ker baje namerava kralj Aleksander srbski poročiti se z njegovo drugo hčerjo Elizabeto.

Berolin, 24. junija. Bismarkov organ „Neueste Nachrichten“ pišejo glede razmer mej Črnogoro in Avstrijo, da bi jim ne bilo treba prisojati nobenega pomena, ko bi ne bilo nevarnosti, da se vsled tega ne omaje ohranitev miru, ker ne smemo s prevelikim optimizmom presojati razmer na Balkanu.

Rim, 24. junija. Položaj je še vedno nejasen. Visconti-Venosta je poskusil sestaviti vlado, a se mu ni posrečilo. Misli se, da kralj pokliče generala Pellouxa, da sestavi vlado, toda zato je malo upanja, ker zbornica ne mara za izvenparlamentarno vlado.

Milan, 24. junija. Vojno sodišče je razglasilo obsodbo nad 24 zatoženci, ker so bili obdolženi, da so provzročili zadnje nemire. Pet zatožencev je oproščenih, Chiesi je obsojen na 6 let, Romussi na 4 leta in 2 meseca in ostali na daljši ali krajši zapor.

Pariz, 24. junija. Senator Peytral je prevzel sostavo novega kabineta.

Vojska mej Spanijo in Ameriko.

Amerikanci so vendar le poskusili svojo srečo z izkrcavanjem vojnih čet na kubansko zemljo in sicer, kakor poroča general Shafter, z velikim uspehom. Poročilo, ki je o tem važnem dogodku prejel ameriški vojni minister general Alger, slove takole: Z izkrcanjem čet generala Shafterja se je pričelo pri Baiquiri, 17 milj. vzhodno od Santiaga de Cuba, mej tem ko je brodoge streljalo na več španskih utrdb zahodno in vzhodno od Santiaga, iz katerih treba pregnati Španjce, predno je mogoče ameriškim četam prodirati proti Santiagu. Izkrcanje se je vršilo pod varstvom topov in s sodelovanjem blizu 1000 vstašev pod vodstvom Castillovim, ki so se na ameriških ladijah pripeljali iz Acerradores v Sigüas. Mej izkrcavanjem ameriških čet so se nahajali Španjci mej dvema ognjema, na jedni strani so namreč streljali Amerikanci z ladij s topovi, na drugi nasprotni strani pa vstaši.

Izkrcanje pri Cabanaru in Aguadores bo trajalo najbrže celi dan, vendar se meni, da bode prednja straža v malo urah dosegla svoj namen. Proti Baiquiri vodi dobra cesta, kraj je zadostno preskrbljen z vodo. Dosedaj je določeno, da se čete postavijo v razdalji dveh dni pred Santiago. Vodja Garcia je naznanil, da so nadaljne španske čete pod vodstvom generala Pando na potu proti Santiagu, kjer se združijo z ondotnimi četami.

To in še druga poročila iz Now-Yorka objavljajo listi o izkrcanju ameriških čet na kubansko zemljo. Kakor pa vsa taka poročila, moramo tudi to vsprejeti z največjo reservo in za sedaj se more le to konstatovati, da so Amerikanci na raznih krajih poskusili svojo srečo. O končnem uspehu pa sedaj še ni mogoče govoriti, dokler tudi od druge strani ne dojde kako sporočilo.

Madrid, 24. junija. Admiral Cervera brzojavlja, da so se Amerikanci izkrcali pri Punto de Taracos, in da je on vse pomorščake pridobil pehoti, da se skupno bojujejo z nasprotnikom. Cervera pravi, da je položaj zelo kritičen, vendar je izjavil podtajnik v notranjem ministerstvu zastopniku „Agence Fabra“, da je pozneje prejel poročilo, da so Španjci odbili napad Amerikancev.

Madrid, 24. junija. Guverner v Santiagu poroča, da je trajal boj pri Siboney in Bai-

quiri pozno v noč in da je sovražnik premagan na celi črti, le na levem krilu pri Baiquiri so morali Španjci konečno odjenjati. Španske čete so se vrstile v najlepšem redu.

Madrid, 24. junija. Vojni minister je prejel uradno brzojavko iz Santiaga, v kateri se naznanja, da so Španjci po daljšem in krvavem boju odbili prvi napad Amerikancev pri Beracosu.

Havana, 24. junija. Španska prevozna ladija je v kljub blokadi neovirano dovedla živež v pristan Cienfuegos.

London, 24. junija. O izkrcanju Amerikancev poroča časnikar sledeče: 22. t. m. ob 9. uri 15 minut so začeli Amerikanci streljati iz topov na ladijah proti vasi Gu-ragua v razdalji 6 milj. Ob enem so se začele premikati ladije z vojaštvom. Ob 9. uri 45 minut so se prikazali kubanski vstaši na zahodnem delu pri Baiquiri. Pet ladij je začelo bombardovati obrežje na istem mestu. V prvi četrt uri je padlo 45 krogelj. Španjci so se kmalu odzvali izza utrdb in zatišja. Ob 9. uri 50 minut je zavila prva ladija s 1. in 8. polkom proti obrežju, njej so sledile naglo druge ladije in moštvo se je v najlepšem redu podalo na odkazani prostor. Mej Amerikanci je vladalo nepopisno navdušenje. Vstaši na konjih, ki so bili dosedaj skriti za grmovjem, so se prikazali in čestitali Amerikancem. Morje je bilo mirno, vreme krasno in lahek veter je odganjal nezno vročino.

Washington, 24. junija. Senat je naročil vladi, naj poizve, kaj je z vjetim poročnikom Hobsonom in njegovimi tovariši, in ali je res, da so Španjci mesarili padle Amerikance.

Tuji.

22. junija.

Pri Slo-u: Koppmann iz Gradca. — Hausbrandt iz Trsta. — König, Bulgeri, Eichberger, Rosanis, Karlmann, Graf, Munsch, Breisach, Busak z Dunaja. — Adorjan, Bachrach iz Budimpešte. — Sokol iz Prage. — Curiel iz Trsta. — Heinrich iz Celovca. — Rieger od Sv. Ane. — Žužek iz Predvorja. — Belschan iz Budnega.

Pri Matiču: Vogl, Mütz, Lehner z Dunaja. — Holzer in Gorice. — Welley, Hütner iz Gradca. — Nickerl iz Prage. — Lončar z Brda. — Novak iz Kočevja. — Daner iz Trsta. — Wantret iz Brna.

Pri Lloyd: Ivancevich, Kutalek, Dimmer iz Trsta. — Schmitzer iz Stuttgarta. — Lubšina iz Pulja. — Kaefer iz Kumberga. — Marjančič iz Zagreba.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Ura	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
23	9 zvečer	733.4	20.6	sl. jug	oblačno	
24	7. jutraj	736.8	13.4	sl. svzh.	dež	18.6
	2. popol.	737.7	17.5	sr. jug	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 22.1°, za 3.5° nad normalom. Po noči od 2½—3. ure nevihta, močen veter, potem dež.

Poletno stanovanje!

V Selu na Breznici, 10 minut od postaje Žirovnica, blizu Bleda na Gorenjskem, je oddati

več novo mebliranih sôb.

Ondi se tudi vedno dobé gorka in mrzla jedila, pristno dolensko in istrijsko vino ter Koslerjevo pivo. — Gospodom turistom in izletnikom priporočam sôbe za prenočišče.

425 6-2

Egidij Jeglič, posestnik.

Le 50 kr. za 4 žrebanja.

Žrebanje jutri!

315 2

Glavni dobiček

887 14

1krat 100.000 kron in 4krat 25.000 kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à 50 kr.

priporočá J. C. Mayer, menjalnica v Ljubljani.

- I. žrebanje: 25. junija 1898.
- II. žrebanje: 6. avgusta 1898.
- III. žrebanje: 15. septembra 1898.
- IV. žrebanje: 22. oktobra 1898.

Štajersko deželno kopelišče Rogatec-Slatina

Postaja južne železnice Poličane.

Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Pitno, kopalno, električno zdravljenje in z mlekom.

Prospekte razpošilja ravnateljstvo.

Svetovnosloviti glavberjevo-solnato-kislakasti vrelec, priporočeni od prvih zdravniških avtoritet proti obolenjem prebavnih in dihalnih organov, in sicer:

Tempeljski vrelec, najboljša osvežujoča pijača, Styria vrelec, preizkušeno zdravilno sredstvo, 303 20-9

razpošilja vselej sveže napojeno

deželna glavna zaloga v deželni hiši v Gradcu in kopeliščno oskrbnitvo v Rogatec-Slatini.

Deželna rogaška kislá voda se povsodi prodaja.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 22

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in svetniških soh

iz gipsa, kamna, lesa, nih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materijala.

Blagorodnemu gospodu Andreju Rovšek-u, podobarju in pozlatarju

v Ljubljani.

Altar, ki ste ga naredili za podružno cerkev v Lučilih župnije žalinske, je prav lepo in trpežno delo, katero dea, svojemu mojstru vso čast. Altar ne naredi samo v obče na gledalca prav prijetnega utisa, ampak so tudi posamezni deli pravilno, natančno in trpežno izdelani.

Žalina, dné 1. avgusta 1897.

505 52-48

Josip Novak, župnik.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8, poleg Alojzijevejšča

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najnatančnejše izdelovanje

monštranc, ciborijev, ke-lihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev, križev ud. 764 36

iz najboljšé kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Otvoritveno naznanilo.

„NARODNA KAVARNA“ na Dvorskem trgu v Pongratz-evi hiši.

Visokočastitemu p. n. občinstvu naznanjam, da otvorim gori omenjeno, popolnoma novo opravljeno ter z vsemi udobnostmi opremljeno kavarno

dné 25. junija 1898 ob 12. uri opoludne.

Pri otvoritvi sodeljuje oddelek slavne vojaške godbe
c. in kr. pešpolka št. 27.

Dekoracije in pohištvo v tej kavarni izvedeno je v jugoslovanskih motivih po načrtih arhitekta g. J. Jagra in mizarja g. J. Primožiča, tapetarska dela izvršila je tverdka J. N. Naglas, slikarska g. Kramaršič in g. Terdan, plesarska gosp. Bricelej, stopnjice izvršil je g. Žabkar in stole tverdka J. Verbič v Bistri.

Prostori so zračni in visoki ter obstojé: iz biljardne sobe z dvema biljardoma, bralne dvorane in iz dveh igralnih sob.

Na razpolago so vsi tu- in inozemski najbolj čitani časopisi.

V nadeji, da sem uredil kavarno vsem zahtevam slavnega p. n. občinstva, potrudil se bodem, ustreči željam vseh mojih častitih p. n. gostov.

Postregel bodem z izvrstno belo in črno kavo, čaji, likêri in z raznimi pijačami kakor tudi z Auerjevim in plznskimi pivom; v poletju z vedno svežim sladoledom, limonado, malinovim sifonom itd. ter izborno kavo za zajutrk, osobito v Ljubljano dohajajočim gostom v priporočilo.

Opirajoč se na zaupanje, katero mi slavno občinstvo že mnogo let izkazuje, se zahvaljujem za to zaupanje in se nadejam, da mi isto še v večji meri v moji novi kavarni nakloni.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Fran Krapeš
kavarnar.

436 3-1

Trgovski pomočnik,

izučen za mešano blago 21 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče primerne službe. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod naslovom **A. C., poste restante, 1550. Sv. Jurij na Ščavnici.** 430 2-1

Narodni dom.

Povodom 434 1-1

otvoritve restavracijskega vrta
v Narodnem domu

bode

v soboto dné 25. junija t. l.

vojaški koncert.

Začetek ob 1/2 8. uri. — Vstopnina 20 kr.

Vrt je električno razsvetljen.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železoliti in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarstva, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, peči, kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za strop.

Zaradi opustitve trgovine
oblastno dovoljena

popolna razprodaja
vsakovrstne železnine po
tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 54

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsa kovrsne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljuge, pante in zapah. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Dunajska borza.

Dné 24. junija.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. 60 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	50
Avstrijska zlata renta 4%	121	45
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	100	85
Ogerska zlata renta 4%	121	25
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98	85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	911	—
Kreditne delnice, 160 gld.	370	—
London vista	119	95
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58	82 1/2
20 mark	11	75
20 frankov (napoleonor)	9	52 1/2
Italijanski bankovci	44	35
C. kr. cekini	5	63

Dné 23. junija.		
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163	gld. 25 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160	75
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193	—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	25
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139	25
Dunavske vravnave srečke 5%	128	75
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	110	—
Posojilo goriškega mesta	112	50
4% kranjsko deželno posojilo	99	—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98	60
Prioritetne obveznice državne železnice	220	—
južne železnice 3%	181	75
južne železnice 5%	126	85
dolenjskih železnic 4%	99	50

Kreditne srečke, 100 gld.	201	gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170	—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20	—
Rudolfove srečke, 10 gld.	27	—
Salmove srečke, 40 gld.	85	—
St. Genois srečke, 40 gld.	79	50
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60	—
Ljubljanske srečke	22	—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157	50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3510	—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	431	—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76	85
Splošna avstrijska stavbinska družba	110	50
Montanska družba avstr. plan.	161	15
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	173	50
Papirnih rubljev 100	126	87

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanju, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.